

Nr 975

Av herr **Hansson** i Skegrie **m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 74, angående de nya lantbruksnämndernas organisation, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 780 i Första kammaren)

I propositionen nr 74 har framlagts förslag rörande den närmare organisationen, personaluppsättningen m. m. i de nya lantbruksnämnderna ävensom till den ordning, i vilken omorganisationen av rationaliseringsverksamheten på jordbrukets och trädgårdsnäringens områden bör ske. Vidare behandlas där bl. a. hushållningssällskapens framtida verksamhet. I sistnämnt hänseende innebär förslagen, att de statliga uppgifter, som åvilat sällskapen, överflyttas till de nya nämnderna och att de härför utgående statliga anslagen dras in. Vissa av sällskapen bedrivna uppgifter av allmän karaktär, vilka innebär icke oväsentliga allmännyttiga insatser, berörs dock icke av omorganisationen, utan dessa blir — t. ex. i vad gäller frökontroll, kemisk analysverksamhet, veterinära arbetsuppgifter, insatser för allmän trädgårdsrådgivning och fiskodling — kvar vid sällskapen. Uppenbart är emellertid, att till följd av omorganisationen försvåras och fördyras för sällskapens del arbetsledningen, administrationen m. m. för dessa uppgifter. Förslagen innebär därjämte direkta kostnadsökningar för berörda verksamhetsgrenar, t. ex. i fråga om pensionskostnaderna för de anställda.

Tidpunkten för genomförandet

Över huvud taget är omorganisationen av sådan storleksordning och med den följer så många olika problem, att ett framflyttande av tidpunkten för genomförandet, vilket förordats ske redan den 1 juli i år, synes starkt motiverat. Fördelarna av ett uppskov torde väsentligt överväga de olägenheter av olika slag, som följer med att så snart genomföra omorganisationen. Bärande skäl för brådskan kan ej heller anses föreligga. Vi vill i detta sammanhang även peka på att i flera avseenden innehåller propositionen icke förslag till hur en rad delfrågor skall lösas. Detta måste således föregås av ytterligare överväganden, förhandlingar etc. Ej heller är det möjligt att av propositionen bilda sig en klar och nöjaktig uppfattning av om de nya nämnderna får de resurser, som kommer att behövas för att övertaga och i erforderlig utsträckning fortsätta av sällskapen nu handhavd service- och

rådgivningsverksamhet. Uttalandena i propositionen förefaller i detta avseende alltför optimistiska. Det går ej heller att med ledning av förslagen bedöma i vad mån och på vilka områden det kommer att behövas utfyllnad och kompletterande insatser för att täcka föreliggande behov inom näringarna. Inte minst för sällskapens del innebär sagda förhållanden en allvarlig nackdel. Till följd av omorganisationens genomförande redan den 1 juli kommer de således att personellt »slås sönder», innan de har tillräckligt fasta utgångspunkter för sin egen framtidsplanering. Det må också erinras om att beträffande de nya nämndernas arbetsuppgifter hänvisas i föreliggande proposition på flera punkter till den aviserade propositionen med riktlinjer för jordbrukspolitiken. Detta försvårar och begränsar ytterligare möjligheterna till överblick och planering. Därjämte uppstår även för de nya nämnderna på grund av tidsnöden betydande svårigheter i organisationshänseende. Det torde heller icke kunna undvikas att det uppstår avbräck i kontinuiteten i det allmännas insatser för jordbrukets rationalisering. Det bör också observeras, att gällande praxis och bestämmelser i semesterhänseende svårligen går att förena med förslaget rörande tidpunkten för omorganisationens genomförande.

Enligt vårt förmenande är därför de i propositionen nr 74 angivna övergångsordningarna icke tillfyllest. Mot bakgrunden av de många och betydande insatser, som sällskapen under en avsevärd tidrymd gjort för jordbruket och landsbygdsnäringarna, kan det vidare anföras, att det vid genomförandet av omorganisationen vore skäligt och befogat att i tillbörlig grad och på ett bättre sätt än som nu föreslås ta hänsyn till och beakta deras omställningssvårigheter. Yrkande om annan tidpunkt för organisationens ikraftträdande har framställts i de av jordbruksutskottet bordlagda motionerna nr I: 653 och II: 830, till vilket yrkande vi hänvisar.

Omorganisationens allmänna innebörd och konsekvenser

Det förtjänar också påpekas, att förslagen i propositionen knappast kan sägas stå i överensstämmelse med eller följa upp tidigare uttalanden om ökade och förbättrade insatser från statens sida för att underlätta den effektivisering och omställning inom lantbruket, som i många sammanhang och bl. a. av 1960 års jordbruksutredning framhållits som angelägen. Personellt blir således de nya nämnderna väsentligt sämre rustade än vad både vederbörande organisationsutredning och lantbruksstyrelsen förordat. Detta bl. a. i vad avser distrikts- och lokalrådgivare. Även jämfört med nuläget — d.v.s. den personal, som nu finns i hushållningssällskap och lantbruksnämnder för berörda uppgifter — synes det icke bli en ökning utan i stället en försvagning. I propositionen talas visserligen om en förstärkning i visst avseende med 20 tjänster, men detta uttalande är knappast relevant för den blivande sammanlagda personaluppsättningen. Detta fram-

går vid en jämförelse med den redovisning av nuvarande personalläge, som finns på sid. 40 i propositionen. Med utgångspunkt härifrån får man räkna med att när det gäller det framtida fullgörandet av de många uppgifter, som nämnderna avses övertaga från sällskapen, kommer det även att föreligga behov av insatser från annat håll och då också från sällskapens sida.

En annan reflexion, som propositionen ger anledning till, gäller kostnaderna för den nya organisationen. Jämfört med de för innevarande budgetår utgående anslagen till lantbruksstyrelse, lantbruksnämnder och hushållningssällskap ävensom till kursverksamhet innebär förslagen en utgiftsökning med 13—14 milj. kronor. Även med beaktande av de kostnadsstegringar, som har sin grund i höjda löner och liknande, visar jämförelsen att den ändrade organisationen medför väsentligt ökade statliga kostnader. Detta trots att resurserna i olika avseenden och då bl. a. — som ovan nämnts — personellt inte blir utvidgade utan i stället försvagade. Anledningen härtill synes främst vara att söka i det förhållandet, att de nu av sällskapen handhavda statliga rationaliseringsuppgifterna kunnat upprätthållas till förhållandevis låga kostnader genom den kombination av statliga och icke-statliga resurser, som funnits i dem. När sällskapens verksamhet nu delas upp och de statliga insatserna organiseras var för sig, uppstår en ofrånkomlig fördyring. Att märka är att en fördyring också drabbar sällskapen. Detta utgör ytterligare en försvarande faktor i deras möjligheter att arbeta vidare.

Enligt vad departementschefen uttalar bör enligt hans mening sammanföringen i de nya lantbruksnämnderna medföra betydande vinster ur effektivitetssynpunkt. Enligt vår mening kan visserligen vissa fördelar vinnas genom samordningen, men uppenbart kommer åtskilligt att förloras. Bl. a. inträder sannolikt en försämring i näringsutövarnas möjligheter att i produktionsfrågor snabbt erhålla råd och upplysningar samt att visavi befattningshavarna upprätthålla nuvarande »vi-känsla». Vidare får inte förbises, att som underlag för de statliga insatserna fordras i många fall uppgifter och siffermaterial — exempelvis i fråga om förekommande produktionskontroll — som nu insamlas och ombesörjes av eller genom sällskapen men som de nya nämnderna ej kommer att ha direkt tillgång till. Även andra i effektiviseringshänseende negativt verkande faktorer kan anföras.

Hushållningssällskapens verksamhet och organisation

Mot bakgrunden av ovannämnda förhållanden synes det oss icke rimligt att i vad avser sällskapens framtida verksamhet uppställa krav på medgivande av lantbruksstyrelsen för att sällskap med officiellt fastställda stadgar skall få ta upp ny verksamhet. Detta synes ej motiverat, och det vore ur berörda näringars synpunkt till nackdel, om staten skulle uppställa sådant villkor för igångsättande eller upptagande av verksamhet, som icke

alls eller i otillräcklig omfattning täcks av de statliga organen. Även ur statens och allmännyttans synpunkt måste det vara till fördel att sådan komplettering sker. Ett villkor av angivet slag skulle för övrigt också försvåra och hämma utvecklingen mot en ändamålsenlig verksamhetssamordning med andra organ och organisationer än nämnderna.

I det förslag till stadgar för de framtida sällskapen, som organisationsutredningen lagt fram och som finns intaget i dess betänkande (sid. 363), anges i 1 § att upptagande av arbetsuppgift, som berör lantbruksorganisationens verksamhet, skall ske i samråd med lantbruksstyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, med lantbruksnämnden. Även enligt vårt bedömande synes det lämpligt med samråd i hithörande frågor mellan nämnd och sällskap i syfte att åstadkomma en ändamålsenlig fördelning och gränsdragning i verksamhetshänseende så att exempelvis en ökad insats från ett håll i visst avseende kan uppvägas genom att man från det andra övertar annan uppgift. Det är vidare så, att nämnderna för att få önskvärd effekt i sin verksamhet torde ha behov av att kunna repliera på sällskapens resurser, t. ex. deras försöks- och demonstrationsgårdar. Att då gå så långt att man för sällskapens del skulle kräva medgivande för upptagande av ny verksamhet förefaller oss icke motiverat.

I sammanhanget må också erinras om den initiativverksamhet, som sällskapen hittills bedrivit. Denna har varit av stort värde, och erfarenheterna från denna har ofta utgjort grunden för många betydelsefulla effektiviserings- och rationaliseringsinsatser. Sällskapens initiativverksamhet synes oss icke böra förkvävas av dylikt villkor. Ett annat exempel på de olämpliga följderna av villkoren i fråga utgör markkarteringsverksamheten. Sällskapen är huvudmän för de kemiska stationer, vid vilka de i karteringen ingående analyserna utföres. Markkarteringen avses enligt propositionen skola övertagas av nämnderna, men de måste då alltjämt utnyttja de kemiska stationerna för analyserna. Som det nu är skrivet skulle det för sällskapen själva krävas medgivande för att få fortsätta med markkartering. Detta kan icke vara rimligt.

Det nu sagda och liknande uttalanden innebär för övrigt en oförklarligt negativ attityd mot sällskapen. Även för framtiden synes man från statens sida böra ställa sig positiv till vad som kan utträttas av dem. I vad gäller deras framtida verksamhet är således den av utredningen förordade skrivningen och utformningen avgjort att föredraga, när det gäller att åstadkomma ändamålsenlig arbetsfördelning mellan nämnder och sällskap. Vi föreslår därför, att den av utredningen föreslagna lydelsen skall gälla.

I nyssnämnda stadgeförslag för de framtida hushållningssällskapen har föreslagits, att lantbruksnämndens chefstjänsteman skall äga närvara vid sammanträden med förvaltningsutskottet, även om han icke är ledamot i utskottet. I anslutning till vad ovan sagts om samverkan mellan nämnd

och sällskap samt vidare med hänsyn till de kontaktfunktioner mellan nämnd och näringsutöväre, som sällskapen avses skola fullgöra, anser vi att sällskapets chefstjänsteman skall på motsvarande sätt äga närvara vid nämndens sammanträden. En sådan reciprocitet skulle säkerligen gagna det framtida samarbetet. Ett uttalande av angiven innebörd synes böra göras.

Sällskapens tillgångar

Frågan om sällskapens tillgångar bör enligt departementschefen bedömas utifrån den organisationsform sällskapen väljer. Om sällskapen behåller karaktären av offentliga organ och har fastställda stadgar, skulle de således kunna hållas intakta i fråga om förmögenhetstillgången. Om sällskapen däremot övergår till annan organisationsform, avses förhandlingar tas upp om dispositionen av tillgångar, som uppkommit genom statlig medverkan. Som bl. a. lantbruksstyrelsen framhållit i sitt remissyttrande (refererat å sid. 90 i propositionen) anser vi, att sällskapen, oavsett den organisationsform de väljer, skall få behålla sina tillgångar, även till den del de ev. härrör från statliga insatser. Att tillgångarna också i sådant fall kommer att utnyttjas till fromma för jordbruket och i överensstämmelse med avsedda ändamål kan enligt vår mening icke råda tvekan om. I sammanhanget synes också böra erinras om att de statliga anslagen till sällskapen, särskilt under senare år, icke räckt till för att täcka kostnaderna för de statliga uppgifter, som åvilat sällskapen. Andra medel har måst tillskjutas.

Vi anser följaktligen, att sällskapens rätt att disponera över medlen i fråga icke skall vara beroende av deras framtida ställning eller status. Vi föreslår således, att sagda i propositionen uppställda villkor bör bortfalla. Staten bör — oberoende av den organisation sällskapen väljer — avskrivna ev. fordringar och icke göra anspråk på något av deras tillgångar. Vi bortser i detta sammanhang från de inventarier, som sällskapen anskaffat helt eller delvis med anlitage av statliga medel. Ersättning härför bör på sätt angivits i propositionen regleras i samband med övertagandet. Skulle detta vårt förslag icke vinna beaktande, anser vi att frågan om statens ev. del i tillgångarna snarast bör bli slutgiltigt prövad och att detta sker utan avseende på den organisationsform, som sällskapen väljer. Det mer eller mindre förtäckta hot och den press på sällskapen, som förslaget villkor innebär, anser vi icke staten värdigt. Det bör därför utgå och klarhet skapas i berörda hänseenden.

Skatteplikten för vissa fonder

I anslutning härtill vill vi framhålla, att den begränsning i skatteplikten, som avses skola bibehållas för sådant sällskap, vilket har officiellt fastställda stadgar, även synes böra gälla för fonder, donationsmedel etc. i det fall vederbörande sällskap skulle upphöra och dessa överlämnas till förvalt-

ning av länsstyrelse, annan myndighet eller organisation. Ett uttalande om att till sådan förvaltning överlämnade tillgångar skall få åtnjuta samma skattebegränsning som sällskap med fastställda stadgar synes oss böra göras av riksdagen.

Försöksverksamheten

I propositionen redovisas sällskapens nuvarande medverkan i försöksverksamheten på växtodlingsområdet. Av särskilt intresse för det praktiska jordbruket är härvidlag de på aktuella, lokala växtodlingsproblem inriktade länsförsöken. Till dessa utgår nu visst statsbidrag. Antalet sådana försök per år utgör ca 2 200 st. i hela landet. Kostnaderna för dessa försök torde i rådande kostnadsläge uppgå till 900—1 000 kr. per försök och totalt till drygt 2 milj. kronor. Det utgående statsbidraget — nu upptaget som en delpost av sällskapens omkostnadsanslag — utgör 355 000 kr. Härav har ca 25 % tillförts lantbrukshögskolan som ersättning för analyser m. m. och resten fördelats mellan sällskapen. Det dem tillkommande bidraget har därför uppgått till ca 125 kr. per försök.

Organisationsutredningen föreslog, att länsförsöken framdeles borde inordnas i riksförsökens ram, att härvid omkring hälften av länsförsöken borde behållas och att de nya nämnderna i stället för sällskapen skulle biträda med försökens genomförande. Utredningen förordade, att för ändamålet borde — som ersättning för hittillsvarande statsbidrag — anvisas ett belopp av 1 milj. kr. Propositionen innebär i vad gäller organisationen i princip en anslutning till utredningen. Anslagsmässigt föreslås emellertid, att kostnaderna för länsförsöken skall täckas av högskolans förslagsanslag, vilket förordas bli uppräknat med 2 milj. kr. Denna uppräkning skall dock täcka flera andra uppgifter och kostnadsökningar. Enligt vad vi inhämtat har inom högskolan redan verkställts en preliminär fördelning av anslaget. Enligt denna kommer endast ca 500 000 kr. att gå till sådan försöksverksamhet, som motsvarar de hittillsvarande länsförsöken. Härav följer, att för framtiden måste antalet sådana försök skäras ned i väsentligt högre grad än vad utredningen förordat eller ned till en fjärdedel av den hittillsvarande omfattningen.

Otvivelaktigt innebär en sådan begränsning en avsevärd försämring i möjligheterna att genom försöksmässig prövning ge det praktiska jordbruket vägledning rörande centralt framkomna forsknings- och försöksresultats tillämpbarhet, anpassning etc. till de starkt växlande jordbruksförhållandena i landet. Mot bakgrunden av bl. a. ökade krav på effektivitet m. m. i jordbrukspropositionen, som uppställts, skulle anförda försämring vara synnerligen olycklig och starkt hämma effektiviseringssträvandena inom jordbruksproduktionen. Vi anser heller icke det vara riktigt att omorganisationen får sådana icke förutsedda konsekvenser. Vi föreslår där-

för, att högskolans försöksanslag uppräknas med ytterligare 500 000 kr. för att möjliggöra ett bibehållande av länsförsöksverksamheten i en omfattning som icke i alltför hög grad avviker från behovet. Även med förordad uppräknings blir det — som framgår av det anförda — en stark nedskärning eller ned till hälften.

Den veterinära verksamheten

Beträffande sällskapens veterinära verksamhet sägs i propositionen att i avvaktan på resultatet av veterinärväsendeutredningens arbete i fråga om sällskapens laboratorier bör åtgärder vidtagas, som tryggar sådan verksamhet, som är av betydelse ur allmän synpunkt. De åtgärder, som föreslagits i propositionen, innebär emellertid knappast något egentligt stöd. Det bör vidare påpekas, att ännu har den där omnämnda taxeutredning, som görs av veterinärstyrelsen, icke resulterat i några förslag. I sällskapens planering för sin verksamhet efter omorganisationen innebär detta ytterligare oklarheter och svårigheter. Detta särskilt för de sällskap, vars laboratorier under flera år gått med underskott. I olika sammanhang har vitsordats, att laboratoriernas verksamhet undan för undan fått allt större betydelse ur allmän synpunkt. Där bedrivs — utan bidrag från staten — i betydande omfattning en allmännyttig verksamhet, som vi ej kan vara utan. Efter omorganisationen kan det emellertid icke anses vara sällskapens sak att stå för de härmed förenade kostnaderna. Vi förutsätter, att hithörande frågor blir lösta i sådan tid och på sådant sätt att de allmännyttiga insatserna efter omorganisationen ej längre belastar sällskapen. Om så icke sker, måste ett flertal inskränka eller upphöra med sin verksamhet. Problemen är av sådan storleksordning att de enligt vår mening icke kan förbigås vid riksdagsbehandlingen av föreliggande proposition.

Allmän trädgårdsrådgivning

Enligt propositionen skall det allmännas insatser för att främja utvecklingen av den yrkesmässiga trädgårdsnärings inordnas i de nya lantbruksnämndernas verksamhet. Det framgår vidare, att något stöd eller statsbidrag ej längre skall utgå till den allmänna trädgårdsrådgivningen. Ett stöd bekostat med statsmedel har hittills i icke ringa grad utgått via sällskapen och trädgårdskonsulenterna i form av kurser, demonstrationer och liknande åtgärder för trädgårds- och villaägare etc. Nämnas må, att därutöver har sällskapen på beställning och mot ersättning, som motsvarat självkostnaderna, upprättat trädgårdsplaner åt enskilda, kommuner, allmännyttiga bostadsföretag m. fl. Med hänsyn till trädgårdsskötselns stora omfattning som fritidsverksamhet och dess betydelse för samhällsmiljön och trivseln skulle det vara olyckligt, om stödet åt den allmänna trädgårdsrådgivningen helt drogs in.

I detta sammanhang vill vi peka på att enligt vad som föreslagits rörande kursverksamheten avses sällskapen även i fortsättningen kunna anlitas i denna verksamhet. Enligt vår mening utgör den allmänna trädgårdsrådgivningen ett av de områden, där sällskapens medverkan kan bli av betydande värde, och vi förutsätter, att de ur anslaget skall kunna erhålla bidrag till kostnaderna härför. I anslutning till vad som föreslås i propositionen nr 59 angående naturvårdens organisation förutsätter vi vidare, att det ur friluftsfonden skall — liksom till av annan organisation bedriven upplysningsverksamhet på friluftslivets område — kunna utgå stöd till konsulentverksamhet och liknande åtgärder inom den allmänna trädgårdsrådgivningen. Ett uttalande i här berörda avseenden bör göras av riksdagen.

Insatserna på fiskets område

I anslutning till vad som sägs om lantbruksnämndernas insatser på fiskets område synes böra framhållas, att förslagets konsekvenser synes svåröverblickbara. Det må också framhållas, att det inte bara är en fråga om författningsändringar och överflyttning av personal för att få verksamheten att löpa och fungera i de nya nämnderna. Sällskapens hittillsvarande insatser har inrymt åtskilligt mer av stöd i olika former. Det hör också påpekas, att det i fiskerikonsulentverksamheten fordras en ganska betydande utrustning, t. ex. båtar och redskap för provfisken. Hithörande frågor har ej berörts i propositionen.

Pensioneringsfrågor m. m.

Som inledningsvis påpekades följer av förslagen i propositionen, att kostnaderna kommer att stiga för sådan av sällskapen nu bedriven allmännyttig verksamhet, som sällskapen även fortsättningsvis avses utföra och som således staten ej övertar. Den nuvarande uppläggningsinnehållningen innebär, att statliga och icke-statliga uppgifter har kunnat utföras »sida vid sida» inom sällskapen. Detta har bidragit till att hålla kostnaderna nere. Storleken av denna fördyring är omöjlig att exakt beräkna. En direkt mätbar utgiftsstegring innebär emellertid förslaget om höjda pensionsavgifter för sällskapens kvarvarande befattningshavare, både i vad avser dem, som avses få personlig pensionsrätt i statens personalpensionsverk (SPV), och dem, som avses få personlig pensionsrätt genom SPV. För de tjänstemän, som skulle få personlig pensionsrätt i SPV, föreslås en avgift, motsvarande hela kostnaden. Det innebär en fördubbling i förhållande till nuvarande avgifter.

Även för exempelvis ett förhållandevis så litet veterinärlaboratorium, som har en personal bestående av två veterinärer, en vaktmästare och endast två pensionsreglerade laboratoriebiträden, skulle det bli en årlig utgiftsökning om ca 15 000 kr. Redan nu är laboratoriernas ekonomi på många håll ansträngd, och en kostnadsstegring av angiven storleksordning skapar

ytterligare svårigheter och torde påskynda åtgärderna för driftinskränkning och nedläggning. Härutöver kommer den kostnadsökning, som följer med att tjänstebrevsrätten skulle falla bort. För ett laboratorium av angiven storleksordning torde detta betyda en årlig merkostnad om minst 3 000 kr. Motsvarande blir förhållandena för de kemiska stationerna, frökontrollanstalterna och andra inrättningar i sällskapens regi.

När det gäller pensioneringsfrågornas framtida ordnande för sällskapens del förtjänar också uppmärksammas, att i proposition nr 72 angående vissa pensionsfrågor har bl. a. föreslagits, att personalen inom den s. k. serviceverksamheten vid skogsvårdsstyrelserna skall retroaktivt från den 1 januari 1966 erhålla anslutningsrätt till SPV, alltså sådan rätt, som sällskapen nu föreslås skola mista. Det torde emellertid ej med fog kunna sägas, att sällskapens laboratorier, frökontrollanstalter, kemiska stationer och andra anstalter i mindre grad än skogsvårdsstyrelsens servicesektorer utgör den samhällsnyttiga insats, som utgör förutsättningen för SPV-anslutning. Vi kan därför icke se någon konsekvens i de bägge förslagen.

Ej heller synes det oss rimligt att med en gång och utan att följderna i ekonomiskt avseende beaktats på sätt som förordats begränsa sällskapens rätt till anslutning till SPV samt deras tjänstebrevsrätt. Den nu aktuella omorganisationen avses icke beröra exempelvis av sällskapen bedrivna anstalter såsom t. ex. frökontrollanstalter, kemiska stationer och veterinärlaboratorier. Att utan närmare utredning beröva dessa deras förmåner i form av rätt till SPV-anslutning och tjänstebrevsrätt skulle försätta dem i en icke förutsebar och ekonomiskt besvärande situation. Om inskränkningar anses böra göras, måste dessa — i vad avser de samhällsnyttiga insatserna — kompenseras. Hur detta skall ske har förbigåtts i propositionen. Innan någon ändring vidtages, bör därför hithörande frågor närmare penetreras och utredas. I avvaktan på att så blir gjort bör några ändringar i vad avser sällskapens rätt till SPV-pensionering och tjänstebrevsrätt icke beslutas. I sammanhanget bör också observeras, att i propositionen förutsättes att sällskapen även fortsättningsvis skall medverka i de statliga rationaliseringsåtgärderna. Detta markerar ytterligare behovet av utredning.

Kostnader för extra sammanträden med hushållningssällskapen m. m.

Enligt nu gällande, av Kungl. Maj:t fastställda stadgar för hushållningssällskap skall kostnaderna för sådant extra sammanträde med sällskap, om vars hållande Kungl. Maj:t förordnat, gäldas direkt av statsmedel. För genomförande av den nu föreslagna omorganisationen fordras och förutsättes, att sällskapen avhåller extra sammanträden. Enligt stadgarna måste Kungl. Maj:t förordna häröf. I propositionen sägs emellertid ingenting om att utgifterna härför skall bestridas av staten. Möjligen kan kostnaderna vara inrymda i den delpost för vissa övergångsanordningar, som är upptagen

under det föreslagna omkostnadsanslaget för lantbruksnämnderna. Med hänsyn till önskvärdheten att få klarhet synes riksdagen böra uttala, att kostnader av berört slag, som sällskapen åsamkas i anledning av omorganisationen, skall bestridas av statsmedel. Vi förutsätter även att sällskapen av statliga medel erhåller täckning för utgifterna för de många extra sammanträden med förvaltningsutskott och nämnder, som omorganisationen ger anledning till och som blir nödvändiga under övergångsskedet.

Behov av tilläggsanslag för innevarande budgetår

Som ovan antytts har de statliga anslagen till sällskapen icke räckt till för att täcka kostnaderna för fullgörande av de statliga uppgifter, som åvilat dem. Orsaken härtill är främst att de beräkningar, som legat till grund för de bakomliggande anslagsframställningarna, givetvis gjorts med utgångspunkt från då rådande kostnadsläge och utan vetskap om de kostnadsökningar, som senare inträffat och som kommit att gälla under budgetåret i fråga. För innevarande budgetår har kostnadsstegringarna varit mycket betydande och av sådan storleksordning att förhållandena måste beaktas vid anslagsanvisningarna i samband med omorganisationen.

Hemställen

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 74 angående de nya lantbruksnämndernas organisation måtte

dels uttala att hushållningssällskaps framtida upptagande av ny verksamhet skall — därest sällskapets stadgar är officiellt fastställda — ske i samråd med lantbruksstyrelsen eller, efter styrelsens bestämmande, med vederbörande lantbruksnämnd;

dels uttala att hushållningssällskapens chefstjänsteman skall äga deltaga i lantbruksnämnds sammanträden på samma sätt som föreslagits för nämndens chefstjänsteman i sällskapets sammanträden;

dels, i avvaktan på resultatet av utredning rörande erforderlig kompensation m. m., besluta att föreslagna förändringar i sällskapens rätt till SPV-pensionering och i tjänstebrevsrätt ej genomföres;

dels besluta att staten avstår från eventuella krav på delaktighet i sällskapens tillgångar;

dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att sådana åtgärder vidtages, att kostnaderna för den allmännyttiga delen av verksamheten vid hushållningssällskapens veterinärlaboratorier efter omorganisationen ej längre belastar sällskapen;

dels besluta att kostnaderna för de extra sammanträden med hushållningssällskapen, som föranleds av omorganisationen, och för härav föranledda extra sammanträden för förvaltningsutskott och nämnder skall bestridas av statsmedel;

dels besluta att föreslagna regler om begränsning i sällskapens skatteplikt kompletteras på sätt i det föregående anförts;

dels uppräknat anslaget till lantbrukshögskolans försöksverksamhet med 500 000 kr.;

dels ock besluta om fortsatt stöd till den allmänna trädgåardsrådgivningen på sätt i det föregående angivits.

Stockholm den 14 april 1967

Nils G. Hansson (cp)
i Skegrie

Elias Jönsson (fp)
i Ingemarsgården

Arvid Nilsson (fp)
i Lönsboda

Bertil Jonasson (cp)

Ingrid Sundberg (h)

Rolf Eliasson (h)
i Moholm